

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Pütev. Regale Ferdinand 4/22.

(József főherceg-ut.)

Sürgöny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
181.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	...	840 Lej.
Fél évre	...	420 Lej.
Negyed évre	...	210 Lej.
Havonta	...	70 Lej.

Hirdetések díjazás szerint.

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

Az aradi színházban

ma este újból felhangzott a magyar szó. Megtöltötte a színháztermet. Magyar dal csendült fel ma újra a színházban és szellők szárnyán szállt az égnek. Előbb még körül-futott a hallgatóság között. Bekukkantott a páholyokba, a széksorok között suhant el és a vékonypénzűket is végigsimogatta a kakasúion a magyar dal. Magyarok ültek a magyar színházban és sugárzó arccal verték tapsra tenyerüket a magyar színészek játéka nyomán.

Ismét magyar szó hangzott ma este fel a némaságra kényszerült magyar színházban. Magyar szó, magyar nóta. Magyarok játszottak, magyar színészek a magyar közönségnek. Öröm sugárzott az arcokból, a szemek kigyultak, a hajlottak, a roskadozók kihuzták magukat és úgy álltak, mint a száfa, midőn újra felhangzott a színházban a magyar szó, kiszökött a torkokból a magyar dal. Szép volt, nagyszerű volt.

A mellünk dagadt a büszkeségtől, a gyönyörűséges magyar szó, dal és kultúra felett. Szent kötelessége közönségünknek gondoskodni arról, hogy színházunkban mindig fennhangozzék a magyar szó, zengjen a magyar dal és csilingeljen a magyar kultúra. Nemcsak átmenetileg, időről-időre, hanem mindig. Most és mindenkoron. Értsék meg a kétkedők és kishitűek: a magyar kultúránkhöz, a magyar szóhoz jogunk van. A magyar színészetet kötelességünk támogatni, mert kultúránkat jelenti és szentség a számunkra a magyar szó kulturája. Széthuzáson, harcokon túl kell tenni magunkat. Magyarul érzőnek, valamennyiünknek testvéri egységben kell összehozni, hogy a színház állandó hajléka legyen a zengzetes magyar szónak, csengő muzsikának.

Holnap is felhangzik a magyar szó, holnapután is a magyar színházban. A magyar dalnak csengni kell mindig, időtlen időkig ebben a színházban. Nemcsak holnap, holnapután, egy darabig. Mindig. A magyar színészeknek módot kell adni arra a színház rendszeres látogatásával, szeretetével, hogy állandó templomot tudjanak teremteni a magyar dalnak. Hogy örökre zengjen a magyar szó és szüntelenül csengjen a magyar muzsika.

Küldöttség megy Rómába Lakatos Ottó érdekében. — Tanító-internátus lesz az aradi repülőtér házaiból. — Reinitz leánya nem követett el öngyilkosságot. — Megkerült az aradi vasuti pénztár sikkasztója. — Visszaadtuk az Eletnek Nagy Dániel tanítót. — Erős harc folyik az aradi görög katolikus palota üzleteiért.

Nagyjelentőségű lesz a kisantant konferenciája.

Görögország és Lengyelország nem lépnek be a kisantantba. — Németország két részre akarta tagolni Európát.

(Bucuresti, május 7.) Illetékes helyen kijelentették, hogy a kisantant bucaresti-i konferenciáján a tegnapi közölt programmon kívül más ügy tárgyalásra nem kerül, tehát nem felel meg a valóságnak egyes lapok ama szenzációs híre sem, hogy a konferencián Görögország és Lengyelország belépéséről is szó lesz. A konferencia főcélja, hogy a kisan-

tant államainak szolidaritását megerősítse, amire most különösen nagy szükség van, mert a genfi jegyzőkönyv megüszült és Németország részéről olyan tendencia nyilvánul meg, hogy az európai államokat két csoportra válasszák. Az egyik kategóriába tartoznának azok, amelyeknek határai garantálva vannak, a másikba pedig azok, amelyeknélkülözik a garanciát.

Merénylet készült a bolgár kormány ellen.

Szófőből táviratozzák: A rendőrség ma újabb összeesküvést fedezett fel, mely a miniszterelnök és a kormány többi tagjai ellen irányult. Több nacionalistát letartóztattak, akik kihallgatásukkor azt vallották, hogy merényletükkel tiltakozni akartak az általaános választójog ellen, amely szerintük káros Bulgáriára nézve.

Királyi kihallgatást kér az egyesült ellenzék.

Érdeklődéssel várják Duca és Bratianu nyilatkozatát a külpolitikai helyzetről.

(Bucuresti, május 7.) A politikai élet most ismét izzásba jött és már napok óta nagyon is túlfűtött az atmoszféra. A Pan Halpa eset és főként a kormánynak ebben a botrányban elkövetett késlekedő magatartása egy táborba tömörítette az ellenzéki pártokat és létrehozta az ellenzéki koalíciót. Bratianu miniszterelnököt magát is aggasztja az események nem várt fordulata és fokozza idegességét még az is, hogy saját pártjából hibáztatják, amikért nem szolgáltatott elégtételt a megvert besszarábiai pártvezérnek. A szövetkezett pártok vezetői különben a közeli napokban a király-elé akarnak járulni és az uralkodó előtt együttes kihallgatás keretében akarnak rámutatni az ország, de különösen Besszarábia helyzetére. Az egyesült ellenzéki blokk különböző ma-

jus 17-én Bucurestiben nagygyűlést tart, amelyen a vidéki tagozatok kiküldöttei is résztvesznek. A gyűlés bevezetője lesz az ellenzéki blokk kormánybuktató akciójának. Tervbe vették még ezenkívül, hogy az ország nagyobb városaiban is tartanak tiltakozó gyűléseket.

A kamarai élet eseménytelen. A tegnapi éjjeli ülésen letárgyalták a bírói eljárás országosításáról szóló javaslatot és azt kisebb módosításokkal az 50-ik szakszig elfogadták. A kamarában nagy érdeklődéssel várják Jorga holnapi interpellációját, aki a külpolitikai helyzetről intéz kérdést Duca külügyminiszterhez, amelyre Duca és Bratianu miniszterelnök is válaszolni fognak. — A szenátus mai ülése szintén szürke volt: letárgyalták és megszavazták a rádiótörvényt.

Tiszviselő-nagygyűlés Aradon.

Az erdélyi közhivatalnokok legközelebbi kongresszusa Aradon lesz.

(Saját tudósítónktól.) Ma érkezett vissza Aradra Popa Constantin városi tanácsos és Dolga Imre jegyző, akik részt vettek a nagy-károlyi köztisztviselő-közgyűlésen, amelynek legfőbb tárgya az új közigazgatási törvénytervezet módosítása volt. Számosan szólaltak fel ebben az ügyben és kritika tárgyává tették a tervezetet, amelyet a modern közigazgatás szempontjából nem tartottak célszerűnek, mert sem a tisztviselők, sem pedig a közönség érdekeit nem szolgálja. A közgyűlés elhatározta, táviratilag kéri az összes politikai pártok vezetőit, a törvénytervezet tárgyalásánál hassanak oda, hogy azon lényeges módosítások történjenek. A tárgysorozat következő pontja, a köztisztviselők otthonának felállítása volt. Az előadó bejelentette, hogy az otthon céljaira eddig egy és fél millió lej gyűlt össze. Az adakozásban Arad sem maradt el, amennyiben tízezer lejt adományozott a felépítendő otthon részére. Az otthon építését jövő évben kezdik meg Clujon (Kolozsváron) és célja az lesz, hogy a köztisztviselők gyermekei, akik egyetemet akarnak végezni, ott ellátást és lakást kapjanak. A legközelebbi közgyűlést a megjelenetek határozata szerint Aradon tartják meg 1926. év tavaszán. Ugyanez év őszén pedig Bessztercén gyűlnek össze az erdélyi közigazgatási tisztviselők.

Görög katolikus zarándoklat Rómába.

Május 18-án indul a zarándokcsapat

(Saját tudósítónktól.) Az erdélyi és bánáti görög katolikus vallású hívők május 18-án római zarándokutra indulnak. A zarándokcsapatok, amelyben a görög katolikus előkelőségek, így több képviselő, szenátor és egyetemi tanár is résztvesz, dr. Suciú Vazul balázsfalvi érsek, dr. Frențu Valér nagyváradi püspök, dr. Possu Gyula gerlai püspök és dr. Nicolescu Sándor lugoj püspök vezeti. A csapat mintegy 240 hívőből áll és 18-án Timisoarán gyülekezve Jugoszlávián keresztül utaznak Rómába. Onnan Nápolyt, Vencét és több olasz várost keresnek fel, majd visszatérnek Rómába, ahol újra néhány napot töltenek. Aradról is többen mennek ugyanakkor Popa József aradi esperes vezetésével.

Károlyi Mihály megcsuszott egy narancshajon.

Volt magyar pénzügyminiszter érdekes élete a magyar forradalmi népköztársaság volt elnökeként.

Hegedüs Lóránt volt magyar pénzügyminiszter, aki esztendő-kon át tartott traxikus összeroppanásából nemrégiben gyógyult ki, újra a magyar politika küzdőterére lépett. Egyelőre publicisztikai téren munkálkodik, s nagy érdeklődés kíséri — mondhatnók világszerte — az egyik budapesti lapban megjelenő értékes cikkei. A kiváló elmével megírt cikkek sorában különös érdekledésre tarthat számot az, amely a forradalmi magyar köztársaság volt elnökét, Károlyi Mihályt állítja oda néhány markánsan megrajzolt vonással a magyar politikai közvélemény elé. A cikknek egyik részletét itt adjuk:

Grof Károlyi Mihály... Nem történeti működése felett akarok bírálatot mondani, — a Történelem most nagyon messze jár Magyarországtól — hanem állítom azt, hogy saha a négy esztendő írtóztos szenvedései nem paskolják a magyart, ha Károlyi Mihály politikai alak nem lett volna. (Szerény Tisza, ő ezt a danse macabre-t előre tudta). Mikor bejelentette a képviselőháznak, hogy Szerbiának kénytelenek voltunk hadat üzenni, utánamentem a folyosón. Ezt mondta nekem: Emlékszel, Macaulay mit mond egy nagy háború megindulásakor: „First we ring the bells, after we ring the hands”. (Kezdetben kongatjuk az örömharangokat, később tördeljük a kezünket.)

Mikor a kéztördelés ideje elérkezett, akkor jutott vezetés szerepéhez Károlyi Mihály, aki testi egyémségénél fogva is képtelen volt minden politikára. Beszélőképesse-gének hiánya, helyesítési hibái, a

melyek miatt egy elemistát megbuktatának, mondatai, amelyekből csak jóindulatu újságírók tudtak magyar értelmet összekovácsolni, mind képtelenné tették erre. (Két mondatát szóról-szóra felírtam, meglátszik rajtuk, hogy az uccáról összeszedett szemét: „Katonáknak én mindent jót szívből gönnök”. „Ami hadseregünk leistol, az nagyon szép”). De volt egy más hibája is. A háborús idők hírlapjaiban utána lehet lapozni annak, hogy egy részeg katona belőtt a képviselőházba. Tisza rendi letlenül helyén maradt, egy képviselő sem mozdult meg, csak grof Károlyi Mihály bukott a pad alá.

Mintán a Kormány lapjai gúnyosan jelezték, hogy Kossuth Lajos utóda hirtelen-fedezőket keresett, a Károlyi-sajtó észrevette a benyomást és egy tudósítást adott ki, mely szerint a *grof megcsuszott egy narancshajon* és azért került a pad alá. A tudósításnak csak az a baja volt, hogy már akkor egy év óta háboruban voltunk Olaszor-szággal és egy év óta nem jehett be narancs, sem nem nőtetett ki a képviselőház padlója alól. — Ezzel magyarázható, hogy Károlyi, a gógós parlorcevadász, vörös frakktól kezdve a szocialista zubbonyig mindent végigpróbált és minden szerepben elbukott.

Nagy Dánielt visszaadjuk az Életnek

Nem lesz már utcák csavargója az elbocsátott néptanító. — Az aradiak meleg szíve kitárult, s oltalmukba vettek a sorscsapások-sújtotta Embert.

(Saját tudósítónktól.) Május 1-ei számunkban cikket írtunk „Néptanítóból az aradi uccák csavargója lett” cím alatt, amelyben a lerongyolódott és a kétségbeesés szélén álló Nagy Dániel, állásából elbocsátott tanító sorsát ecseteltük. Írtuk róla azért, hogy nagy feladatot próbáljunk meg, hogy az agyonhajszolt, istállókban meghuzódó Nagy Dániel néptanítót visszaadjuk a jószívűek segítségével az emberhez méltó életnek. Mert Nagy Dániel sorsüldözött néptanító csak külsőleg züllött el, csak a ruha szakadt le róla, a lelke tiszta és ragyogó maradt, mint a szinarany.

Örömmel tölt el bennünket, hogy értékmentési akciónk nem maradt pusztába kálított, elvesző szó. Sokan akadtak emberséges érzülettel érző emberek, akikben megmozdult a szív, akik a hóna alá nyultak Nagy Dániel néptanítónak és módot nyújtanak neki

arra, hogy békességben megpihentessen egy fal között s emberhez méltó életet éljen.

Nagy Dániel többé nem rója céltalanul az aradi uccákat. Elsősorban Fischer Mór aradi üvegkereskedő sietett a segítségére, Nagy Dániel most a kertjében dolgozat. Anyagiilag támogatja Winternitz Jenő nagykereskedő. Bucshó Béla gondbőrtőljáros hajlandó magához venni és a gondbőrtő mesierségre kitanítani. A tanítás ideje alatt mindenmel ellátná, utána rendes fizetés mellett alkalmazná. Kánya Oszán vendéglőtulajdonos szintén hajlandó megélhetést nyújtani Nagy Dánielnek. Cikkünk visszhangját és a jószívű spontán megnyilatkozását híven tükrözi vissza az alábbi levél, melyet a mai posta hozott Miklakáról. Tartalma a következő:

„Igen tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapjuk 95. számában „Néptanítóból az aradi uccák csavargó-

ja lett” című közleményükre tisztelettel értesitem, hogy Ujmákelakán Blahutka Józsefné urnó kezdeményezésére gyűjtést rendeztünk és ruhát vásároltunk Nagy Dániel tanítónak. A gyűjtés eredményét át fogjuk adni. Kiváló tisztelettel: Pálmai János kereskedő Micalaca—Miklakáca.”

Nagy Dániel nevében megköszönjük mindenki jóságát. Hálásan gondolunk azokra is, akik névtelenül segítettek nekünk Nagy Dániel néptanító talpraállításában.

Megjelent az első fecske

Az új lakástörvény alapján bírói lakoltatást kér egy aradi háztulajdonos.

(Saját tudósítónktól.) A kereskedőket annyira fenyegető dátum, a május hatodika elérkezett. Tegnapig kellett kiköltözni a kereskedőknek a háztulajdonosok által felmondott helyiségekből, ellenkező esetben a kilakoltatáson kívül az illető kereskedő abba a kellemetlen helyzetbe kerül, hogy a félévi házbér tiszteresét kell kifizetnie a háztulajdonosnak bűntetesként. A kereskedők legnagyobb része már ki is költözött, azonban még vannak néhányan, akik a beigért szigorú büntetés dacára bennmaradtak a felmondott helyiségben. Ma érkezett az aradi törvénytörvényekhez az első kereset, amelyben a háztulajdonos a törvényre hivatkozva a bérlő azonnali kifakoltatását és a tiszteres büntetés kiszabását kérte. A pert Micsosi Emil dr. aradi ügyvéd adta be ügyfele Menezet Adolf aradi kereskedő nevében és a Metropol bérlőinek Bora Vasillnak és özvegy Szablóczki Gusztávnének kifakoltatását s egyben megbüntetését kérte. A törvénytörvények rövidesen ítélik ezekben az érdekes ügyben.

TARCA

Kávé, kávé, babkávé...

Hogy készül a jó kávé, amelyről az ember vére felpezsdül.

Voltaképp az ember szabad idejében valami mellékfoglalkozást kíván, legfőképp tizenhárompróbás mestereknél és professzionistáknak a dolgaiba kontárkodik bele. Van, aki a zongorának, orgonának vagy hegedőnek szenteli szabad idejének nagy részét, a fuvóhangszerek, továbbá dob, cürányér, triangulum nem örvendőnek csodálatosképpen nagy köz-szeretnek, vannak sokan, kik gyűjtenek, főleg bélyegeket, plakátokat, levelezőlapokat, rézkarcokat, könyveket, számológépeket, érmekeket, pilangokat, klaujt madártojásokat, szarvasokat, illetőleg agancsokat, — ezért állítólag egy kis néget is lehet szerezni — táncrendeket és mindenféle bizonytalanságokat; a praktikus amerikaiak pedig előszeretettel foglalkoznak vagyongyűjtéssel. Van, aki szabad idejében tajtékot páit szíjja mind barnábbra, akadnak, kik festenek, írnak, fényképeznek, szóval a művészetnek és azok papnőinek áldozzák idejüket; mások bogarászának, botanizálnak, komponálnak, biliárdoz-

nak, kártyáznak, sportolnak stb.

Mit tagadjam, nekem is van egy kis mellékfoglalkozásom, melyet kellő szeretettel tökélyig vittem; ezen állításom talán szerénytelenségnek fog kvalifikátni, szolgáljon azonban mentségemül, hogy nem állítom, hogy én vagyok a főmester, csak a primus inter pares címre pályázom. Mert hiszen Amerika felidezés óta sokan gyakorolják magukat ezen mesterségben. Nos, asszonyom, ugye, nem találja ki, mi ez? Röviden: mester vagyok a jó fekete kávé főzésében. Csak ne mészárosassék mosolyogni és tudományomat lebecsülni, nem olyan könnyű dolog ez. Köztudomásu, hogy nálunk bármely jobb kávéházban, vagy vendéglőben is izletesebb a kávé, mint hasonló kávék helyiségekben. Amit pedig én főzök, az egy költemény, és ezzel a szultár háremében is megbecsülnének.

Ha egy háziasszony, barátónje unszolására, leír egy ételreceptet, a barátónjének otthon első dolga megírni, hol van itt az írott betűkben és számokban a tré fás huncutság. T. i. a recept tartalma 99 %-ig helyes. De mindig van benne 1—2 tojássárgájával, 4—5 deka vajjal a kávéhoz kevesebb, illetőleg 5—6 deka liszttel vagy mákkal több, azért, hogy a recept után süttő-főző barátónje kis-pukkadion, ha a megírtetés-

nek szánt étel várakozáson alul izlik a vendégeknek. A raffinált barátónje ismeri ám nemcsak barátja, de barátónje gondolatmenetét is és ezért egy receptbe betekintve, első dolga kikutatni, hol van elrejtve a punctum saliens. Egy ügyes asszony, ezt csakhamar meg is találja.

Ezek után bevallom, hogy hajlandó vagyok a jó kávé főzésének módzatait minden hátsó gondolat nélkül megadni. Természetesen a praxis mindig többet ér a teóriánál és ezért, asszonyom, ha meg méltóztatnék esetleg hivni, hogy házi tűzhelyén mutassam be bármikor elbéli művészetemet, aligha zárkóznám el e mesterség propagálására elől. Itt mindjárt megjegyzem, hogy a kávé olyan ital, amik reggeltől hajnalig bármikor szivesen főz és iszik egy jó szívű ember.

Most pedig halljuk végre a kávéfőzés alapszabályait:

1. A jó kávé kedvelő maga szerezzze be a kávészükségletét. Legajánlatosabb, ha veszel 15 deka legolcsóbb és 15 deka első minőségű pörköltkávét. Többet nem. Inkább többször ismételd meg szükség esetén ezen műveletet, de egyszerre sohase végy többet, mert a pörköltkávét, ha sokáig áll, veszít erejéből.

2. A kávégourmandnak legyen otthon különféle úrtartalnu Non plus ultra, vagy Espresso-gépje.

3. Ahogy a dűnyét nem szabad ugorka vagy tök közelébe illtetni, épp olyan fontos, hogy házad legrejtettebb zugában se legyen pótkávé, ha a szakácsnénak kiadod a kávé, hogy darálja meg. Először az olcsóbb kávé tördelted meg, aztán a jobb minőségűt és szépen elkülönítve egy-egy tányéron félreteszed.

4. Most már megtörmöd az olcsóbb kávéval a gépet és megnézed, hogy a ciszternájában van-e víz, majd alagyujtasz.

5. Ha kész a kávé, — de vigyázz, mert nem mindegyik gép hütyül — szépen beengeded egy ibrikbe és jól befőöd.

6. A használt gépet jól kitisztítod és víz helyett most a már leeresztett kávé öntöd a ciszternába, a dobot megtöltöd a jobb minőségű kávéval, a tetejébe egy szem menyvi vaniliát teszel, rá a kupporlót és kész!

Ez a kis-katé vége. Sokan azt fogják mondani: ezt mi úgy is tudjuk. Lehet, de a szabályok bizonyára nem voltak ilyen szépen rendszerbe szedve.

Ha az ember egy csésze ilyen módon főzött kávé egy kanál tejszínnel jól forrón elfogyaszt, energiája száz százalékos nyer, a vére felpezsdül és az 50 éves ember is 25 évesnek érzi magát, mert ez a legszebb kor. Forgó István.

Mann Vilmos emléke.

Arckép- és sírkő-leleplezés Kisjenőn.

Kisjenőről jelentik: Kegyeletes és lélekemelő ünnepség folyt le tegnap az aradmegyei Kisjenő községben. Az izraelita hitközség áldozott impozáns módon nemrég elhunyt hitközségi elnöke emlékének, a felejtethetlen emlékü Mann Vilmosnak, aki működése alatt elévülhetetlen érdemeket szerzett a hitközség körül. Az ünnepség egyházi szertartással kezdődött és zsufolásig megtelt a kisjenői zsinagóga. A hitközség gyönyörű hangu, ujonnan választott kántorának szép éneke nyitotta meg az Istentiszteletet, az ének után a kántor által szervezett vegyes kar alkalmi szent dalt énekelt. Érdekes, hogy a kórusban zsidó nyelven énekeltek Kiss Kálmán református tanító és Gurka László ugyancsak ref. vallású tisztviselő. Ezután dr. Vágvölgyi Lajos aradi főrabbi mondotta el nagyhatású emlékbeszédét, amelyben keresetlen szavakban méltatta az elhunyt Mann Vilmos hitközségi elnököt, a nemesszivű, jótékonykodó és áldozatkész embert és a küzdő, agilis hitközségi elnököt. Beszéde végén rámutatott a templom előcsarnokában a falba elhelyezett márvány emléktáblára, amit a templom közönsége és a szószéken álló főrabbi a templom érdekes architektúrája folytán kitűnően láthatott. A főrabbi szavai közben lehullt az emléktábláról a lepel és a közönség felállással emlékezett meg az elhunytól. A főrabbi lendületes beszéde mély hatást gyakorolt a közönségre. Ezután a kántor ismét énekelt, majd a főrabbi gyászimát mondott az elhunytért.

Az ünnepség azután a hitközségi épületben levő nagy tanács-teremben folytatódott, ahol leleplezték Mann Vilmos kitűnő portréját, amelyet Balla Frigyes, a neves aradi művész festett. Schilling Samu hitközségi elnök nyitotta meg a rendkívül közgyűlést, mellette ültek az asztalón dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi, dr. Goldzieher Márton hitközségi alelnök és Margittai Adolf hitközségi titkár. Az elnök meleg szavakkal emlékezett meg Mann Vilmosról, majd felszólította Margittai Adolf titkárt, hogy a hitközség nevében az arcképleleplezés szép aktusának alkalmából méltassa a halott elnök érdemeit. Margittai hozsanzan, lendülettel, színesen, szép szavakban mutatott rá arra a hatalmas munkára, amit Mann Vilmos a kisjenői zsidóság életében végzett. A kegyeletes szép beszéd után dr. Goldzieher Márton alelnök záróbeszéde következett, amely méltán kapcsolódott bele az ünnepi hangulatba. A közönség innen a temetőbe vonult, ahol kezdetét vette a sírkő-leleplezési ünnepség.

A grandiózus síremlék remek képzőművészeti alkotás. Az emléket Rubletzky Géza aradi szobrász készítette dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi tervei és utasításai alapján. A márványemléken oszlopok között mintegy másfélmé-

ter magas és háromnegyedméter széles bronzplakett. A sírkő felirata: „1857—1923. Értünk élte, nekünk nem haltál meg.“ A művészi munka érdekes és szerencsés megoldása a vallási hagyományoknak és a művészi szabadságnak. A temetőben lefolyt rövid szertartást a kántor éneke vezette be, utána az alkalmi kar énekelt, majd Vágvölgyi főrabbi mondott patétikusan szép és szí-

veket megindító avatóbeszédet. A kántor még zsoltárt énekelt, majd Margittai Adolf a Szent Egyelet nevében beszélt. Az ünnepség az elhunyt gyermekeinek gyászimájával ért véget. Az ünnepség után a főrabbi és az előkelő vendégek tisztelegtek az özvegnél és gyermekeinél. A családot mélyen meghatotta az az igaz tisztelet, mellyel egész Kisjenő társadalma Mann Vilmos emlékének áldozott.

Harc az aradi görög katolikus palota üzleteiért.

Ötven ajánlat érkezett be az üzlethelyiségek bérbevételeire. — Megszűnik a dependance.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap vette birtokába hivatalosan is az aradi görög katolikus egyház az Eminescu (Deák Ferenc)- és Bratanu (Weitzer János)-uccákban levő palotát. Az ünnepélyes átvétel Pascutiu Szilviusz dr. aradi közjegyző jelenlétében történt és jelen voltak a város részéről dr. Jegessy Károly főügyész és Muresan János városi főmérnök, a hitközség részéről Popa József aradi görög katolikus esperes, Georgiu és Simones mérnökök. A lugoji káptalant dr. Antal Kornél lugoji ügyvéd képviselte. A tegnapi nap folyamán az egyház átadta Fenyves építésznek a bíróság által megítélt 187857 lejt, a melyet Fenyves jogai fenntartásával fel is vett. Az átvétellel egy időben, tegnap járt le az árlejtés határideje, amelyet az egyház a palotában levő üzlethelyiségekre hirdetett. A hitközséghez körülbelül ötven ajánlat érkezett be, a

melyet a tegnap este tartott hitközségi ülésen tárgyaltak. A tárgyalás eredményeképpen meg egyeztek abban, hogy elsősorban a régi bérlők ajánlatait veszik figyelembe. A legtöbb ajánlat konvenlált is és így nagvobbrészen a régi bérlők maradnak meg a palotában. Mindössze öt bérlővel nem sikerült a megegyezés és pedig Wiegenfeld Adolf butorkereskedővel, Süttö József vendéglőssel, a Kegyelet temetkezési vállalattal, a Frank cukrászdával és a Dependance szállodával. Az öt bérlőnek fel is mondták azonnal és május 11-ig kell kiköltözniük a helyiségből. Az így üresen maradt helyiségekre most folynak a tárgyalások. A Frank cukrászda helyiségét Illés és Bakács aradi szabóknak adták ki, a többire nézve is a napokban lesz végleges határozat. A Dependance szállóból, mint a görög katolikus hitközségtől értesülünk, több lakást csinálnak és nyg adják ki.

Elevenen eltemettek egy megcsalt férjet.

A feleség és a szerető szörnyű merénylete. — Borzalmas éjszakai harc a temetőben. — Az eltemetett férj felküzdötte magát az Életre.

A kis Luxemburg államban egyébről sem beszélnek napok óta, mint a két sírásó háborzongató drámájáról.

A fővárostól nem messze két kis mezőváros van, Neudorf és Fetchenhof. Neudorfban Brix József a sírásó, míg Fetchenhofban Mousel János. Brix fiatalember, mindössze 29 éves, tagbaszakadt, hatalmas férfi. Mousel elmult ötven, mindamellet szívtén jó erőben van. Mintegy évvél ezelőtt Mousel másodsor is megházasodott. Devert Klárát, egy 28 esztentős nagyon szép leányt vett el feleségül. Ettől a pillanattól fogva Brix sűrűn látogatott el a fetchenhofi temetőbe. Az ő temetője körülönben sem esett messze a Mouse létől és így, amikor csak szabadideje volt, nyomban a kollégája házacskájában termett. A menyecske nem sokáig bírt ellenállni s pár hét múlva már a legjobb viszonyban volt férje kollégájával.

Temetés és találka.

— Akkor találkozhatunk a legnyugodtabban — tanácsolta az asszony Brixnek, — ha férjem el van foglalva. Amikor temetés van, bizonyos, hogy nem zavarhat benünket.

Igy is történt. Valahányszor

megkondult a fetchenhofi temetőben a lélekharang, a menyecske lélekszakadva sietett át a neudorfi temetőbe, ahol ideáljával találkozott. Megtörtént, hogy Mousel gyorsabban készült el a sír elkészítésével, mint rendesen. Minden felé kereste a feleségét s nem találván, egy gyermektől kérdezte meg, nem látta-e valahol az asszonyt?

— De igen, — csacsogta a gyermek — ott láttam a nénit a neudorfi temetőben, egy siron ült és ott ült mellette Brix ur is.

Az öreg sírásó rettentően felháborodott, felragadta a kapát és lélekszakadva rohant a szomszédos temető felé. Ott csakugyan megtalálta a párt, nyugodtan ültek egymás mellett egy sírhalmon.

— Aljasok! — bömbölte Mousel s rájuk akart rohanni.

A fiatal Brix kicsavarta kezéből a kapát s felháborodva tiltakozott a vád ellen.

— Csak beszélgettünk — mondotta — ez pedig igazán nem bűn.

Mousel nem firtatta tovább a dolgot, de a fiatalok még az este elhatározták, hogy

végezni fognak az öreggel, mert így az élet nem élet.

A következő hét vasárnapján megbeszéltek, hogy vendéglőbe men-

nek s ott megvacsoráznak. Mousel nem gyanított semmit, nyugodtan ült le a vendéglő asztalához és egymásután hajtogatta fel a boros poharakat. Körülbelül éjfélig ittak, ekkor Brix azt ajánlotta, hogy most már menjenek haza. El is indultak, Mousel alig bírt a lábán állani, olyan részeg volt. — Brix fogta az egyik karját, míg az asszony a másikat fogta. Brix és az asszony a neudorfi temető felé vezették az öreg sírásót. Ebben a temetőben Brix, mielőtt a vendéglőbe indult volna, mély sírgödöröt ásott, s a sír száját szalmával betakarta. E felé a gödör felé vezette Mousel.

— Most nagyot lépj, — szölt hozzá gyendégen a felesége, mert kő van előttünk.

Mousel engedelmesskedett, nagyot lépett és

bezuhan a sírgödörbe.

— Átkozott! — ordította torka szakadtából a sírgödör mélyéből. Többet nem lehetett hallani, mert Brix hatalmasat sujtott a fejére asójával, azután gyorsan dobálni kezdte rá a földet. Az asszony segített neki; az asszonynak nem volt asója, csak a kezével szórta a göröngyöket a gödörben levő férjére. Amikor azt hitték, hogy már megfulladt, hazamentek a fetchenhofi temető sírásói házába. Szentül hitték, hogy megszabadultak az öreg sírásótól. — Az öreg Mousel azonban nem halt meg, a nagy sötétségben sikerült neki a gödörnek abba a zugolyába elbujni, ahová göröngyök nem hullottak. Rettenetes erőfeszítéssel kitápaszkodott a sírgödörből és vérző fejjel lakása felé tántorgott. Megzörgette az ablakot.

Visszatér az eltemetett sírásó.

— Ki az? — kiáltotta az asszony.

— En vagyok, a férjed! — válaszolta Mousel.

Az asszony nagyot sikoltott, mert megismerte a férje hangját:

— Jézus Mária, a leike van itt...

Mousel megint megzörgette az ablakot és így szólott:

— Nem a lelkem van itt, hanem én magam, azonnal nyisd ki az ajtót és főzzél teát.

A szobában mély csend támadt, majd sugdolózás és zöreij hallatszott, végül Brix fejszét tartva a kezében, kirohant a házból s neki vágott a temetőnek. Mousel most bement a lakásába s kimosta a fején ejtett sebet. Hogy-hogy nem, a rendőrség valahogy tudomást szerzett a szörnyű drámáról, s megindította a vizsgálatot, amelynek során a bűnös sírásót és Mouselt aztán letartóztatták.

HOGY ALL A FEJ?

1925. május 7-én 100 lejért adtak:

Náruink:

2.50 svájci frankot,

8.89 francia frankot,

32.500 belföldi magyar koronát,

3.34 osztrák shillinget.

Zürichben 2.35 frankot

Párisban 8.90 frankot

Bármily nagy- ságu tárgyak **nikkelezését, ezüstözését és aranyozását** vállalom Régi tárgyakat ujjáalakító Brandesz, Arad, P. Av ram lanou 7

Telefon: 4m 42 5. Interbán.

Tragédia történt

Hermessel, Merkurral.

Érdekes fügefalevél-háború az aradi iparkamara szobrai körül. — A szent erkölcs nevében fügefalevéibe öltöztették az allegorikus aktokat.

(Saját tudósítónktól.) Csendben, zajtalanul furcsa kis tragédia játszódott te tegnap délelőtt Aradon. A tragédia a Bul. General Dragalján történt és tömör kivonatban így lehetne összefoglalni: Az aradi iparkamara régi székháza helyén új, modern kémeletes épületet épít. A külső építési és dekoratív munka már be is van fejezve és Szömörkényi építész igazán szép épületet varázsol a régi, lehetetlen architektúrájú épület helyébe. Megbízta Rubletzky Gézárt, ezt a kivételes tehetségű aradi szobrászt, hogy termésköböl készítsen alakokat a homlokzatra, amik allegorizálják az ipart és a kereskedelmet. A művész hat robusztus aktot készített műköből: Hermest, Merkurt, a munka, bányászat, építéset és gépipar allegorikus szép alakjait. El is helyezte ezeket az elsőemelet magasságában a homlokzaton.

Eddig minden simán ment és csak itt kezdődik a bonyodalom. A művész teljesen a klasszikusok nyomán indult el és aktjait minden fölösleges ruhadarabtól megfosztotta. Hogy mondjuk, férfiaktjai a szó szoros és nemes művészi értelemben meztelenek voltak. Még csak fügefalevél sem volt rajtuk. Már napok óta néztek le a járóelőkre derűs mosollyal a fejlett izomzatú férfiak és egyáltalán nem szégyeltek magukat meztelenségük miatt. A meztelen férfiakkal azonban teljesen ellenkező álláspontot helyezkedett egy pár aradi ur és hölgy. Megnézték jól az alakokat és úgy találták, hogy talán még sem kellett volna őket így, teljes naturalizmussal megalkotni. El is mentek Robur főpolgármesterhez és előadták aggályukat, amelyben döntő érven szerepelt az is, hogy a közelben iskolák vannak, amelyben mindkét nembeli serdültebb ifjúság tanulja a tudományt és talán mégsem... így... úgy... valamit tenni kellene, mert ez így nem, mégsem lehet... bár igazán nem akarnák korlátozni a művészi szabadságot...

A polgármester kissé megvakarta a fejét, mert ehhez hasonló ügy még nem fordult elő közigazgatási pályafutásában. Összehívott egy szakértői bizottságot és kiment velük a helyszínre. A bizottság a polgármester-elnökkel egyetemben konstatació, hogy az alakok tényleg teljesen tökéletesen meztelenek. Megindult a vita, szó esett arról, hogy külföldi nagy városokban már nem ütköznek meg ilyen épületdíszítéseken, arról is tételt vizont említés, hogy Arad még nem világáros és maradjunk csak meg a fügefalevélnél. Az aktok vidáman néztek le a magashól a bizottságra és a derűs májusi nap rátűzött isteni meztelenségükre. A teljes meztelenségükre. Ma délelőtt azután keménykezű köművesek kalapáccsal a kezükben elkövették a tragédiát: megfosztották az erősen kifogásolt aktokat férfiúi díszüktől. Délutánra már frissen

szakított fügefalevél került az alakokra és azóta az arra sétáló mindkét nembeli serdültebb ifju-

ság sem hajlja le többé a fejét. Bár az is lehet, hogy azelőtt sem hajtották le fejükét.

Reinitz leánya nem lett öngyilkos.

Szatmárról táviratozzák: Dr. Borghida ügyvéd, az életfogytiglani fegyházra ítélt Reinitz Jakab védője ma a legutatózottabban megcáfolja azokat a híreszteléseket, amelyek szerint Reinitz egyik leánya öngyilkosságot követett volna el. A hírek arról szólottak, hogy Reinitz leánya apja elítélte miatt való bánatában el akarta dobni magát az életet. Borghida ügyvéd csöfő nyilatkozataiban sajnálkozással ad kifejezést, hogy egy már enélkül is annyira fájdalmasan süjtött családnak ilyen felelőtlen hírekkel újabb kellemetlenséget okoznak. Szatmár közönsége körében a legnagyobb megbotrányozással tárgyalják a lelkismeretlenül kolportált híreket.

A Halállal is játékot űzött Erbach bárónő.

A szép Helén marólugot ívott, akár egy kis cseléd. — Hétesztendős kálvária bucsu-sikolya. — Az Élet görcecsősen ragaszkodik áldozatához. A kórházi ágytól vissza az örömtanyára, s onnan a szökésbe.

(Saját tudósítónktól.) Vannak emberek, akik bután cipelik korlátozottságuk mázsás gépezetét és roskadozva a súly alatt, megbotlanak a saját előítéleteikben. Többé-kevésbé ezek közé tartozott Erbach-Schönberg Hona bárónő is. Csupa ideg és csupa szeszély-asszony. Beteges, exaltált. Hiszterika. Akinek a lelke esztendő-kön át sikolt a tisztasáért és iró vénával sítja sorokba nagy tragédiáját: irtózatát a mocsár poshadásától. A vágyak vágyával vágyik az ura után. A sok helyett egyetlen férfi után. Ugyanekkor csókol mindenkit, később már nem is kényszerűségből. Munkából sem akar élni, noha tudja, hogy ez visszatérést jelentene az emberi társadalomhoz. Nem akar dolgozni. És lopásra vetemedik, mikor legkevésbé van rá szükség, talán pusztán kíváncsiságból.

Mi ez az asszony? Bestia, szent, vagy örült? Vagy mind a három együtt? Talán nem görnyedtem volna miatta az irás felett lázas májusi éjszakákon, ha nem vonzott volna az érdekessége, hogy egy főúri asszony jutott el odáig, ahol már nincs tovább. Kétségtelenül nagystiliú nő még az elbukásában is. Perdita, furia, hetaera, hiszterika, asszony, nőstény — mindet egy személyben. Binós test és tiszta lélek. Baldachin alatt látott világot és van benne a nyomortanya vackában született cselédből is. Mikor a zsirszódát issza. Bizonyosan. Olvastam egy levelet, melyben új oldaláról mutatkozik be: töviskoszoszorus mártír. Több. Szent. Ki tehát ez az asszony? Napokon át foglalkoztam vele s még sem tudom pontosan meghatározni Reinitz.

December 5. Ma loptam. Először életemben. Hogy miért, azt magam sem tudom. Talán kíváncsiságból. Megpróbáltam ezt is, hogy csordulog legyen a keserű pohár. Egy részeg lókereskedő aludt nálam. Nálam — a bárónőnél. Igen, egy lókereskedő. S míg horkolt, pénzt loptam ki a pénz tárcájából. Sok pénz volt nálam, zizegő ezresek, de én csak egy darabot vettem el a sok közül. Gyáva vagyok, nem mertem többet. A loptott pénz nem hoz nyugalmat. Minden pillanatban az ajtó lesem, hogy mikor jönnek értem. Jó volna a tömlőben pusztni el. Pélig agyonverve, kimarjult sebekkel, férgektől csigázva. Méltó pont volna az életem vé-

gére. Ernőnek nem kellett és most már a legrosszabbat kívánom magamnak.

December 8. Vak és tehetetlen dühöt és leküzdhetetlen gyűlöletet érzek a férfiak iránt. Engem a férfiak taszítottak a lejtőre és még életemben szeretném megbosszulni a sok rámtapadt gyűlöletet.

December 24. Nincs tovább. Minden kötél elszakadt. Két részeg kegyetlentől összevert az éjszaka. A testem csupa seb és csik. Én ezek között a barnok között nem élek tovább. Előkészítem mindent és egy óra múlva át fogok álmódni a nirvánába. Attól bucsuzom, akihez a legkevésbé kötelek: a férfitől, akivel, vagy akikkel sohasem akartam közösséget vállalni. Egy kolleganómtól...

Itt a napló megszakad. Huda-csek Klári rendőri felügyelet alatt álló nő a bárónő tragédiája ügyében egy hozzá intézett levelet bocsátott a rendelkezésemre, amit itt adok közre. Ez a levél tartalmánál fogva a perdita-baroneszszel szembeni hitemet egészen felborította és az egész ügyet még rejtélyesebbé teszi.

„Kedves Clarissa, bocsásd meg, hogy utolsó kérésimmal zavarlak. Nem bírom már ezt a sok szenvedést és ezért megmérgezem magamat, hogy meghaljak. Ruháim és smukkajaim a téd, nekem nincsenek örökösöm. Engemet majd mosolyogva fognak elgyászolni és lesznek gyásznapok, akik az elmúlásom után megkönnyebbülve sóhajtanak föl. Akik a halálba indulnak, igazat mondanak. Megvallom most neked, egy órával az Isten ítélőszéke előtt, hogy hazudtam a világgnak, mikor azt hangoztattam, hogy a vérem juttatott ide. Nem igaz. Azon az örök-ké emlékezetes estén, midőn Ernő rajtakapott a katonával, egyedül voltam a szobában. A katona bejött és az uramat keresie. Nem vettem észre rajta semmi különösét. Egyszer csak rámtámadt, mint egy vadallat. Bivalyereje volt és én — gyenge nő — inába védekeztem. Ernő nundent látott, midőn besépett. Leborultam a lába elé és meg akartam magyarázni a doigot. Erre a katona kajánul vigyorogva azt mondta:

„En nem tehetek róla, a méltóságos asszony akarta.“ Ernő elhltte, engem elüldözött. Hét évig nem tudtam az igazamról meggyőzni, hét évig ézerettem változatlanul, az elkeverodes juttatott ide és hét évig vezekeltem a bűnömért. De az Isten hiszen, az Isten jó, az Isten megfizet Mindenkinék. Most megyek. Nyugodtabb lelkiismerettel, mint akárki más. Hidd el, amit írtam, mert így igaz. Isten veled örökre és mindenki-vel.

Freiherrin Helene von Erbach zu Schönberg.

Erbach-Schönberg bárónő nem halt meg. Hónapokig feküdt a kórházban élet-halál között. Azután felegyővult, öngyilkossági kísérlete emlékéül gyomróbaja maradt vissza — és újra kezdte ott, ahol ellagyta. És végül, megszökött — a mulató portásával. A lelkét élve boncoltam és most azon tűnődöm, hogy görömba pokróccal, vagy arannyal átszótt habfátyullal takarjam-e le a könnyeket és sikolyokat, miket halott felkeltése reketére beleégetve találtam... Pető Gergely.

SZÍNHÁZI MŰVÉSZET

Krizantém.

(Szezonnyitó előadás az aradi színházban.)

Zsuffolt nézőtér előtt kezdte meg új aradi szezonját Fekete Mihály színtársulata. Arad közönsége mindig jó színházi közönség volt és ma este is bizonyosságot tett róla, hogy meg tudja tölteni a színházat, ha tudja és reméli, hogy jó előadásban jó darabot fog kapni. És a közönség tele van jóakarattal és szeretettel, megbecsüléssel veszi körül színészeinket, ha azok érdemes és értékes kulturmunkát végeznek. A közönség megmutatta jóakarát és most a színházon a sor, hogy ugyanerről a jóakaratról tanúságot tegyen. Értékes darabokat és szép előadásokat akar látni a magyar közönség és akkor szívesen hoz áldozatot a színikultúra támogatására. A „Krizantém“ című operett nyitották meg a szezon, amelynek szövege Koltow és Beer berlini szerzők munkája. A darabot Kulinyi Ernő fordította magyarra és Nádor Mihály irt hozzá muzsikát. Ha az operettnek csak szórakoztatás a célja, akkor a szerzők elérték céljukat, bár néhol dűcög a „Krizantém“ meséje. Nádor Mihály sok helyütt operaszerűsége törekszik. Muzsikája szépen hangszereit és színes, behizelgő és lágy, de nem az, amit népszerűnek és fülbeemészónak lehet nevezni. A szereplőkről csak jót mondhatunk. Lengyel Irén bájos és kedves, a széphangu Aur Kató finom. Zilahy Irén csupa temperamentum volt. A kitűnő szubrett különösen második felvonásbeli táncaival és nagyszerű énekzámával frappirozta a közönséget, amely nem fukarkodott elismerésének nyilvánításával. Zilahy Irén ma esti sikerét értékesebb sikerei között könyvelheti el. Szücs László markáns figurát rajzolt meg, Misoga sokat nevettetett, míg a többi szerepekben Szabó, Kassay és Sorr voltak jók. A zenekart Gellő Pál kiválóan vezénvelte. A közönség sokat és szívesen tapsolt. (b. i.)

* Az aradi színház heti műsora. Pénteken: Krizantém, operette. Szombaton délután 4 órakor: Süt a nap, vígjáték; 9-kor Krizantém. Vasárnap délután 3 órakor: Nótás kapitány, operette; 6 órakor: Vén gazember, színjáték; 9 órakor: Krizantém, operette. Hétfőn: Csibi, vígjáték.

* Színelőadás az egyesülés ünnepén. Vasárnap, az egyesülés emléktünnepének délutánján az aradi színházban ünnepi előadás lesz, a melynek végleges programját ma állították össze. Az előadás vasárnap délután 5 órakor kezdődik és a király-himnuszai nyitja meg az aradi leányközépiskola, a tanítóképző, a román főgimnázium és a római katolikus főgimnázium vegyes énekkara, amelyet zenekar kísér. Az alkalmi beszédet Ciuceanu István igazgató mondja, majd a zoológiai énekkar előadása következik. Május tizedikének jelentőségét P. Cerna méltatja. Gregorian költeményét V. Bugariu, Pavelescu poémáját Barbura Iris szavalja. Az első részt a Josif Vulcan középiskola énekkarának énekszáma fejezi be. A fa- és fémipari iskola növendékei élőképet mutatnak be. Anghel A. szavalata után a római katolikus főgimnázium zenekara operanyitányt ad elő. Barsan egy költeményét C. Sidorov szavalja, utána énekszám és nemzeti táncok bemutatása következik. Vidmak egy vegyeskarra írt énekszámával fejeződik be az érdekes műsor.

* Timisoarai filharmónikusok hangversenye Aradon. A timisoarai Zenebarátok Társasága hatalmas zenekara május hó 10-én este fog bemutatkozni a Kulturpalotában az aradi közönségnek. A hangverseny műsorát Mendelssohn bűbajos Hebriden-Ouverture, Mahler hatalmas IV. szimfóniája és Liszt: Magyar Fantáziája képezik. Solisták: Freund Leo zongoraművész és Reissenberger-Umling Adél oratorium- és dalénekesnő. Vezényel Neubauer Gida, karmester. Kétségtelen, hogy a mindenképpen nagyérdékességű, magas művészi nivóju hangversenyt zsufolt terein fogja meghallgatni. A hangverseny művészi részének különös jelentőséget kölcsönöz a Mahler szimfónia, melyet Aradon még nem hallottak és amelynek előadása egyike a legnagyobbfoku zenei teljesítményeknek. A timisoarai hangversenyt az Aradi Filharmonia Egyesület rendezti, a jegyárúsítást pedig a Sándor hírlapiroda eszközli.

* Az aradi színházi iroda hírei. Nádor Minály hangulatos zenéjű operettje, a Krizantém pénteken másodszer kerül színre Auer Katóval, Lengyel Irénnel, Zilahy Irénnel, Szücs Lacival, Kassayval, Misogával, Bekéffivel és Sorr Jenővel a főbb szerepekben. — Szombaton Zilahy Lajos népszerű vígjátékát a Süt a nap-ot hozza színre a társulat prózai személyzete. Ez lesz az első kedvezményes helyi előadás. A Süt a nap előadása 4 órakor kezdődik. Este a Krizantém kerül színre. Vasárnap három előadás lesz. Három órakor az előző szezonban oly nagy sikert aratott Nótás kapitány Lengyel Irénnel, Zilahy Irénnel, Szücs Lacival, Misogával és Szabadkayval. Hat órakor a vén gazember-t játsszák, a címszerepben Fekete Mihállyal, akinek Borly kasznár egyik legbrilliansabb alakítása. Kilenc órakor Krizantém.

HIREK

Kilakoltatás

a makacs albérlő miatt.

Erőszakosan elfoglalt szoba miatt hajléktalan lett egy asszony.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes lakásügyben hozott ma döntést az aradi törvényszék polgári felelőviteli tanácsa. Geröcs Józsefné, egyik aradi hávéház szakácsnője, Flóra András úgnőke Str. Traianu Avente (Darnjanics-utcá) házában lakik. Néuarégiben egy aradi tisztviselő szobát vett ki albérlésre az asszonytól, aki azonban a végleges bérbeadást a háztulajdonos beleegyezésétől tartotta függővé. A tisztviselő ennek ellenére nyomában beöltözött, Geröcsné pedig az albérlő bevonulását bejelentette a háztulajdonosnak. Flóra azonban kijelentette, hogy nem engedi meg lakójának albérlő tartását, mire természetesen Geröcsné felszólította a hivatalnokot, hogy költözzék ki. Ez azonban egyáltalán nem volt hajlandó eleget tenni a kérésnek és kijelentette, hogy semmi körülmények között nem megy ki az általa bérelt szobából. Geröcsné kapkodott fűhöz-fához, de hasztalan, a hivatalnok csökönyösen ragaszkodott szobájához. A háztulajdonos pedig, minthogy tiltakozása ellenére az albérlő továbbra is ott lakott Geröcsnével, felmondást pert indított az asszony ellen. A törvényszék elsőfoku tanácsa ítéletben kötelezte is Geröcsnére a kiköltözésre, arra való hivatkozással, hogy az albérlőtől a bérelti összeget elfogadta. Közben az albérlő végül mégis kiköltözött a szobából, ez azonban már nem igen változtatott a helyzeten, mert ma, amikor az asszony felelőviteli tanáchoz került, az helyben hagyta az elsőfoku bíróság ítéletét s így Geröcsné albérlőjének makacs magatartása miatt maga is lakás nélküli maradt.

— Mária királyné utazása. Ma éjjel utazott keresztül Timisoarán Mária királyné és Ileana hercegnő, akik Belgrádból tértek vissza Bucurestibe.

— Arad prefektusa Bucurestiben. Georgescu János aradi prefektus, városi és megyei ügyekben ma Bucurestibe utazott. A prefektus vasárnap már vissza is érkezik s részt vesz a május 10-iki ünnepségen.

— Briand válasza a német kormányhoz. Párisból táviratozzák: Briand külügyminiszter még ezen a héten eljuttatja a német biztonsági javaslatra vonatkozó válaszigyzékét a német kormányhoz.

— Kinevezések az aradi törvényszéken. Az igazságügyminiszterumból ma leirat érkezett, amely több aradi törvényszéki tisztviselő kinevezését tartalmazza. Így Putici Viktor, az aradi törvényszék irodakezelője és Tripa János irodakezelő törvényszéki jegyzők lettek, Bradean Constantin törvényszéki jegyzőt pedig az aradi ügyészséghez helyezték át titkári minőségben.

— Eljegyzés. Dragos István curticai perceptor ma eljegyezte Crisan Cornéliát. Ugyancsak ma jegyezte el Leitner Jonel szatmári zeneakadémiai tanár Crisan Tuliát.

Küldöttség készül Rómába Lakatos Ottóért.

Arad katolikus társadalmának nagyarányu mozgalma.

(Saját tudósítónktól.) Beszámoltunk arról a nagyszabású akcióról, amely Arad város katolikus társadalmában megindult, hogy dr. Lakatos Ottó, az általános szeretetnek és tisztelgetésnek örvendő aradi plébános eltávolozását meggátolják. Mint megírtuk, a hívek egy része tegnap és ma megbeszéléseket tartott és elhatározta hogy táviratot meneszt Orlici Alfonso, a minorita-rend római generálisához, amelyben kéri az áthelyezés visszavonását. Hivatkoznak arra, hogy a katolikus intézmények felvirágzásukat dr. Lakatos Ottónak

köszönhetik és az aradi katolikus hívek ragaszkodnak plébánosukhoz. A megbeszéléseken megállapodtak abban is, hogy ha a táviratra nem sikerül kielégítő választ kapni, akkor küldöttség utazik Rómába a pápához és személyesen interveniálnak abban az irányban, hogy dr. Lakatos Ottó a jövőben is Aradon fejlessze ki jelentős munkásságát. A mozgalomba bekapcsolódnak az aradi katolikus intézmények is és mindenki reméli, hogy a nagy demonstráció eredményes lesz és az általános szeretett plébánosnak nem kell távoznia Aradról.

Hajléktalanok menhelye lett az aradi repülőtér.

Öt esztendőn át vihar tépte a repülőtéri házakat. — Tanítóképzői internátus lesz ott a jövő évben.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi repülőtérén levő hatalmas épületek kihasználására már számos terv merült fel. Egyidőben tisztviselő-lakásokat szándékozott a város az épületben berendezni, de ebből nem lett semmi, mert a hadügyvi kormány nem volt hajlandó az épületeket átengedni a városnak. Közben a rengeteg helyiséggel rendelkező öt épület esztendő könt át gondozatlanul maradt. A vihar letépte tetejét, ablakait ellopták és ajtait tüzelőfának használták fel az odatévedt szegényeknek. Téli időben nyomortanya lett a repülőtér épületéből, amelyet egyidőben nemzetközi repülő-állomássá akartak kiépíteni. Erős akadály volt az épületek megfelelő felhasználásának az is, hogy a területén sem víz, sem vízvezeték nincs. Az ablak és ajtó nélküli szobákban éjente hajléktalan csavargók húzták meg magukat, hogy védekezzenek a dermedt éjszakák a gyilkos hideg ellen. A város számtalan felirata a miniszteriumokhoz teljesen eredmény-

telen maradt. A legfelsőbb fórumok nem akarták az épületeket semmi szín alatt a város rendelkezésére bocsátani, de ugyanakkor hosszú éveken keresztül semmi intézkedés nem történt, hogy azokat valamire is felhasználják.

Végre aztán az elmúlt napokban a kormánynak egy megbízottja jelent meg Aradon és megvizsgálta a repülőtér a rajta lévő épületekkel együtt. És e szemle után a kormány elrendelte az épületek kijavítását és a tér parkirozását. Ma már munkások dolgoznak a repülőtérén, ahol konyhakertészeteket létesítenek és az épületek kijavítása is rövid idő kérdése. A repülőtér épületeivel együtt az aradi tanító- és tanítóképzői intézetek rendelkezésére bocsátották és a jövő tanévben már a képezdék Aradra jött növendékei foglalják el a kijavított és lakhatóvá tett szobákat. Tanítóképzői-internátus lesz a régi repülőtér helyén és a bent lakó növendékek gondozzák majd a konyhakerti veteményekkel beültetett területeket.

Megkerült az aradi vasúti pénztár sikkasztója.

Bogdanovits Béla Budapestről levelet írt, s részletekben letörleszti a sikkasztott összeget.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi államvasúti teheráru pénztárnál hetekkel ezelőtt vizsgálat indult meg Bogdanovits Béla pénztárnok ellen, aki százötvenzer lejvel nem tudott elszámolni. A fegyelmi vizsgálat alatt Bogdanovits eladta lakását és butorait és el akarta hagyni az ország területét. A vizsgálatot vezető főtitkár tudomására jutott a megítélt hivatalnok terve és sikerült elutasítását megakadályozni. Bogdanovits akkor a lakásért és a butoraiért lapotl hetven ezer lejt a teheráru-pénztár rendelkezésére bocsátotta és megígerte, hogy a még hiányzó nyolcvanezer lejt a legközelebbi időn belül visszafizeti. A tisztviselőt elhocsátották állásából, egyben megírték ellene a bünvádi feljelentést. Bogdanovits azonban, mielőtt letartóztatására került volna a sor, megszökött Aradról. Az ügyészség körözölevelet bocsátott ki ellene, különösképpen a regátbeli városok rendőrségeit szólították fel

körülbírási nyomozásra, mert az volt a gyanu, hogy a sikkasztó tisztviselő Galatiba, vagy Bucurestibe szökött. Tegnap délelőtt a vizsgálatot vezető főtitkár levelet kapott a Galatibai, amely annál nagyobb meglepetést okozott, mert kiderült, hogy a volt pénztárnok nem a regát, hanem Magyarországra fel vette útját. A levélben azt írja Bogdanovits, hogy elismeri könnyelműségét, amelyet igyekezni fog jóvá tenni. Kéri a főtitkártól, szüntessék be az ellene folyamatban tett vizsgálatot és ígéri, hogy a hiányzó nyolcvanezer lejt ötezer lejes havly részletekben átutalja az aradi vasutigazgatóságnak. Bogdanovits levele most a timisoarai körzeti vasutigazgatóság illetékes ügyosztályához került, ahol döntenek a felett, vajjon elfogadható-e Bogdanovits ajánlata. Nagy a valószínűség, hogy az ajánlat elfogadásra talál, mert ez az egyetlen módja annak, hogy a hiányzó nyolcvanezer lejt visszakérüljön a teheráru-pénztárba.

— Bérmlás Timisoarán. Május 13-án tartja Pacha Agoston püspök kormányzó a timisoarai Dóm-templomban a bérmlást.

— Orvosi hír. Dr. Róna orvosi, gége-, fül- és szemorvos szabadságáról hazatért. Arad, Str. Consistoriului (Bajthyány-u.) 5.

— **Törvényszéki jegyzőből ügyvédjelölt.** Dr. Baráth-Homoth Dezső, az aradi törvényszék egyik rokon-szenves jegyzője ma megvált hivatalától és a törvényszéki elnök kezébe ügyvédjelölti esküt tett. Az új ügyvédjelölt dr. Köpf János és dr. Issekutz aradi ügyvédek irodájában működik.

— **Halálozás.** Sonnenschein Elias pankotai kerületi rabbi neje: szül. Mózes Ida f. hó 6-án 34 éves korában, hosszú és kínos szenvedés után jobblétre szenderült. Temetése f. hó 8-án d. e. 11 órakor fog végbe menni. Koszorúk mellözése kéretik!

Höflier Károly, az aradi Astra vagonygyár géposztályának főüzemvezetője 63 éves korában elhunyt. Temetése e hó 8-án délután négy órakor lesz a Str. Neugluczer 5. szám alól.

— **Nagy Farkas cég irodáját** május hó 5-étől az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár épületének első emeletére (Bulevardul Regele Ferdinand 5.) helyezte át. Telefonszám továbbra is 268. marad. Adler Andor lakásának telefonszáma 82.

— **A román újságírószindikátus elnökének aradi előadása.** D. Tomescu, az Erdélyi és Bánáti román újságírószindikátus elnöke ma este értékes és magvas konferenciát tartott az aradi Kulturpalotában. Tomescu a sajtó hivatásáról és az erdélyi újságírásról érkezett. A széles látókörű és nagy tudású publicistát a közönség lelkes tapsal honorálta kiváló előadásáért.

— **Az aradi villamos ügye.** Az aradi villamosvasut szerződés-tervezete, az összes módosításokkal, ma délelőtt teljesen elkészült az aradi városházán. A szerződés-tervezet román és magyar nyelvű és ma délután a két szöveget összehasonlították, nehogy eltérés legyen bennük. Összehasonlítás után nyomdába kerül a mintegy száz oldalra terjedő füzet és kinyomtatás után a város elküldi tanulmányozás végett a pénzügyi, jogügyi és műszaki bizottságok összes tagjainak. A tanács határozata értelmében a kézbesítés után tíz nappal ül össze a hármas bizottság és tárgyalás alá veszi a tervezetet.

— **Megszűnt a sztrájk a gurahonci cementgyárban.** Az arad-megyei gurahonci cementgyárban sztrájk tört ki. A munkások béremelést kértek és mivel a gyárigazgatóság nem teljesítette követeléseiket, sztrájkba léptek. A sztrájkról jelentést küldtek az aradi munkaügyi felügyelőségnek, amely megkísérelte, hogy a felek között megegyezőst hozzon létre. Ez sikerült is. A gyárigazgatóság tegnap beleegyezett abba, hogy alkalmazottainak hat százalékos béremelést ad. A munkások ezt elfogadták és ma felvették a munkát.

— **Harminckét válpör egy napon.** Többször foglalkoztunk azzal a fel-fűző jelenséggel, hogy az utóbbi időkben Aradon és Aradmegyében állandóan szaporodnak a válpörök. Ez a megállapítás most még fokozottabb mértékben áll fenn: a mai napon az aradi törvényszék 32 válpör tárgyalt, amelyek közül 23 esetben kimondotta a válpör. Nagyszámú tárgyalásra váró válpörök fekszik a törvényszéken, úgy, hogy naponta 20-30 válpör tárgyalására kerül sor.

— **Vízszűnet Aradon.** Az aradi vízművek igazgatósága közli, hogy e hó 8-án, pénteken a vízszolgáltatás este 10 órától reggel 6-ig szünetelni fog Aradon.

GYÁNIN BÉG ASSZONYA.

Török bég és magyar asszony násza. — A vallási fanatizmus hitvesgyilkosságra készítet. — Aki hü marad a megaláztatásban is.

Mohamedán nagybirtokos volt Dél-Szerbiában Gyánin bég. Középkorból visszamaradt Nagyur. De Zürichben végzte az egyetemet, képviselő volt a parlamentben és francia eredetiben ol-vasta el Zola Emil merész regényeit. Volt neki vagy husz faluja, a falvakban minden ház az övé és a husz falu állati sorban élő paraszta éhbérért dolgozott neki, robotba. Érekor a kezében kutyakorbáccsal vigyázott arra a dölyfös Gyánin bég, hogy isten áldását az utolsó szemig a hambárba hordják be igazvonó parasztjai. És csak annyi élelmet adott ki tenger kincséből a Nagyur rab-szolga-munkában inaszakadt parasztjainak, amennyi éppen hogy elnyomta a gyomruk agresszív korgását. Többet egy dekával sem.

Gyánin bég asszonya.

Nem jól irtam a riport címét, — nem egy asszonya volt Gyánin bégnek. Talán tízennyolc háremhölgye is volt a hatalmas urnak, mert így írja azt elő az igaz hitűeknek a szent Korán. A háremhölgyek kényes-fényes szép szeretők voltak. Tüzes szemű, ölelő karu, hízol-gó nők. Táncoztak Gyánin bégnek, ha unatkozott, vig meséket meséltek neki, ha szomorkodott és talán szerették is, ha csókra szomjazott. És egy kivételével mégis csak szeretők voltak mind Gyánin bégnek. Rózsavíz illatu kis szobába zárt rabok voltak a ragyogó szemű odalikk és durva ökölök, átkos szóval, néha még ételmegvonással is büntette őket a mindenható Nagyur, ha nem a kedve szerint jártak a kedvében.

Gyánin bég igaz asszonya.

A tízennyolcból csak egyetlen egy volt igaz asszonya Gyánin bégnek. A tízennyolcból csak egy volt a törvényes, hitves felesége. És nem az volt az igaz asszonya, aki a hitves felesége volt. Már ez furcsán hangzik, de így volt. Gyánin bég hitves felesége szerb nő volt, aki ha titokban is, hü marad a pravoszlávok orthodox hitéhez. Az igaz asszonya pedig magyar asszony volt, de ez viszont nem volt törvény szerint hitvese. Évtizedekkel ezelőtt egy rabolta magának a magyar asszonyt Gyánin bég. Egy déli országokba vándorolt magyar munkássereg közepéből orozta el a biborszáju, tejarcu, koromszemű magyar lányt, aki sudár volt, mint a je genyefa és megszerette a daliás, vakmerő Nagyurat. Szerelemből maradt nála.

A Nagyur nőke.

Gyánin bég fanatikus muzulmán, aki minden reggel leborul a mecsetben Allah magas színe előtt, belépéskor illatos vízben mossa tisztára a lábát és elmondja az esti imádság szuráját, ha felcsendül a minarek karcsu tornyában a müezzinek fájdalmas, nyugtató éneke. Gyánin bég mégis fittvet hányt a szent Korán parancsának, midőn a magyar asszony iránt érzett szerelme rózsaszín szárnyakat bontott a bég kihűlő, üszkösödő szívében. A magyar asszony szülei esett, máról-holnapra vegetáló nap-számosok voltak. Kenyerért igát húzó emberek, akik elfeledték hamarosan a lánykon esett csufaságot, midőn látták, hogy az erdélyi nádasház dohszaga helyett a bégüel fény és pompa, selymes ragyogás veszi körül. A bég a magyar asszonynak mindent megadott, mindent

előteremtett, amit csak szemé-száfa kívánt. Ruhát, pénzt, fényűző gondtalanságot.

Kereszt vagy Korán?

A sok drága szépért és jóért csak egy kívánsága volt Gyánin bégnek asszonyaival szemben. Szerb származásu hitves asszonyától is azt kívánta, hogy születendő gyermekét hős apai szellemében, Mohamed parancsaihoz híven nevelje az anya. Mig növésben lesz Scherezadé meséivel ringassa álomba gyermekét a Nagyur asszonya és sejtette vele a jövőd, igaz élet paradicsomát, hol hosszuszaru pipájával a tubafák árnyékában pihenheti ki majd a földi lét fáradalmait. A hitves feleség azonban rossz asszony volt. — Gyánin bég felfogása szerint legalább az — mert gúnygöngy gyermekét a kereszt tiszteletére tanította.

Gyilkol a fanatizmus.

Tavaly nyáron egy éjszaka meglepte Gyánin bég feleségét az ágyasházban, éppen mikor a hitetlenek imádságára tanította gyermekét. Az igazhitű felháborodásában tört döfött Gyánin bég hitvese hűtelen szívébe. Pontosan a márvány keble fölött. És hajnalban úgy találták a halott keresztény asszonyt a város koránkelőli a szemétre halitva, kőbor kutyák martalékául dobva az uccán.

Még a délelőtti folyamán zsandárok löttek el Gyánin bégért és a Nagyurat, husz falu lakosságának zsarnok urát, bilincsekbe véve szállították a rácsos-áblaku kastélyba, mint valami gonosztevőt. A bég csodálkozó szemekkel, reszketés nélkül állt meg bírát előtt és az a védekezett, hogy nem követett el bűnt, mert ő csak a szent Korán parancsát követte. A gyaur kádik nem fogadták el az ítélet napján a Nagyur védekezését és minden tiltakozás dacára is, husz esztendei súlyos börtönre ítélték a hatalmas urat. Bilincsből és hetenkint bőltel. Még a forró nyárban történt ez.

Züllik a hárem, rab a nagyur..

Gyánin bégnek nem volt teljes kora túrgyermek, aki az örökébe léphetett volna. A hárem is szétszéledt, szétszűlött. A szemrevalóbb hanumok más basákhhoz, beglerbégékhez kerültek el. És a hatalmas bég a fegyház savanyu kosztját, keserü kenyerét ette. Vízét hulló könnyével itta. Tízennyolcból maradt tizenhét asszonya közül csak egy gondolt vissza Gyánin bégre. A többi tizenhat számára abban a pillanatban, midőn bezárult mögötte a sötét cella vasajtaja, Gyánin bég — volt, nincs.

Aki hü maradt.

Gyánin béghez csak a magyar asszony maradt hü. Hü volt hozzá a jó-módban és hűséges a szenvedések nehéz óráiban. Gyánin bég asszonya igazán szerette a dölyfös nagyurat. Feltétel és fenntartás nélkül. És szereti most is a magyar nő igaz szerelmével. Tul a megaláztatásban, a tömlöc sötétjén is tul. Szerelimmel szereti a bégét, aki mellett elviharzott a fiatalága. Nyomorban tengődik. Üszküib csapszéketben edényt mosogat a hatalmas ur esendő asszonya, a szájától vonja meg a verejtékekkel szerzett falatot. Megvesztegeti az örököt is, hogy ételt csempésszenek be a raboskodó Nagyurnak. És felzokog csuklón az éjszakában, vergődik, küzd, szenved emberóért — Gyánin bég magyar asszonya...

Pető Gergely.

— **A leánygimnázium színelőadása** Aradon. Az aradi „Elena Ghiba Birta“ leánygimnázium növendékei e hó 9-én este 8 órai kezdettel jótékony célú színelőadást rendeznek a városi színházban. A már is nagy érdeklődést keltő előadásra a jegyek a „Libraria Diecezana“-nál kaphatók.

— **Tenniszerők, Slazenger, Gordon, Maas, Hammer és Liga gyártmány, Slazenger és Standard teniszlabdák és más sportcikkek legolcsóbban Hegedüs cégnél, Aradon.**

— **Ma megnyitott a teljesen átalakított, újonnan berendezett és a legkényesebb igényeket is kielégítő aradi Diana-fürdő.** Nyitva naponta reggel 6 órától, este 9 óráig.

Dramát sok ember irt,
de peloskát **LOVAS** egyedül irt.
Arad, Str. Oituz (Illés-ucca) 111.

Nótákat irt egy aradi orvos

Simó Károly dr. dalosfüzete.

(Saját tudósítónktól.) Dr. Simó Károly ismertnevű aradi orvos, Magyar nóták címen dalosfüzetet lépett a nyilvánosság elé, melyet Körösi Dudusnak, Arad kedvelt cigányprimásának ajánl. A dalgyűjtemény nyolc új magyar nótát tartalmaz, mikből hol sirva, hol csendes légysággal csendül ki a tiszta magyar muzsika. A dalok hangszerelése tökéletes és tiszta, ritmikus, pattogó vagy busuló magyar dalok ezek. Hasonló véleményét mondhatunk a költészeté finomult szövegrészről is. Átfogó érzések nyilvánulnak meg a szövegben, a rimtechnika is művészsre valló. Simó Károly nótái mindenképpen rászolgálnak arra, hogy egy Körösi Dudus a száraz-fáján, mint álmódzó lányok az ütött-kopott zongorán szeretettel és megértéssel játszák.

MOZI

xx „A nép barátja“ ma, pénteken utoljára az aradi Apollóban. Ma, pénteken vetíti utoljára az Apolló „A nép barátja“ című történelmi filmét. Harry Liedtke, Janssen Vilmos, Henny Porten és Olga Linburg játsza a főszerepet a hatalmas drámában. Az előadások 5, 7 és 9 óra-kor kezdődnek.

xx „Szerelmem és bűn“ kalandor-dráma bemutatja az aradi Urániában. Newyork legsötétebb negyedeiben játszódik le a „Szerelmem és bűn“ című gyönyörű Paramount-film, amelyet ma, pénteken mutat be az aradi Uránia mozgószínház. Bert Lyttel és Betty Compson játszák a főszerepet. Az előadások fél 5, fél 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx „Gyöngyök a posványban“ az aradi Apolló szombati ujdonsága.

xx Jön! Salambó! Jön!

Felejtéhetetlen élvezetben lesz része a vasárnap esti koncert-publikumnak, a tomosvári Zenebarátok 70 tagu szimfonikus zenekara

Vendéghangversenyén az aradi Kulturpalotában

Jegyek:

Sándor Hirlapirodában
30-120 lejig. 2595

férfi, női,
gyermekékpő üzlet

Arad, Str. Bratianu 2. (Weitzer-u., Minorita-palota, a főposta mellett.)
Baktáron tart saját műhelyében elsőrendű anyagból készült cipőket, amelyek a legújanyesabb árért kaphatók. Műtérk szerinti megrendelésre azonnal elkészülnek.

AZDASÁG

magyar értékpapír-letételek.

aztéri rendelkezés a békésevek letételeinek értékesítéséről.

(Működéséről.) A pénzügyminisztérium rendkívül érdekes érdeket kapott a pénzügyminisztériumtól, a mely reményi arra, hogy a letételek helye Magyarországi értékpapírok a pénzügyigazgatóságnál került minden másnemű letételek kérdése véglegesen rendezést nyer. — Azokról az értékpapírokról van szó, amelyek a pénzügyigazgatóság pénztárában vannak letétben és amelyek még az 1914. előtti évből valók. A letételek tulajdonosai letételek nyugalma ellenében ezeket forma szerint felvehetik. Az átvevői után nyomban a letételeket felbontják a tételek kiséreté.

ben feltöltött a pénzügyminisztériumhoz asztrikálás céljából. Ezek megtörténte után kerülhet azután sor az értékeknek a román-magyar pénzügyi egyezmény szerinti való értékesítésére. A miniszteri rendelkezés hangsúlyozza, hogy asztrikálást kell úgy az állami, mint a magánintézetektől származó értékpapírokat és betéti könyvecskéket, amelyeket akár biztosított, akár óvadék gyanánt helyeztek annak idején letétbe. A rendelkezés hatáskörét nem állapít meg, előtérben hangsúlyozta, hogy a tulajdonosoknak saját érdekeikben minél előbb jelentkezniük kell a pénzügyigazgatóságnál.

Zürichben 2.35, Párisban 8.90 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Május 7.) Francia frank 12, svájci frank 40, dollár 210, angol font 1025, székely 6.30, líra 8.50, dinár 3.40, márká 50, osztrák schilling 30.30, magyar korona 325. **Kifizetések:** Páris 11.25, Zürich 41.30, Newyork 213, London 1037, Prága 6.33, Milánó 8.85, Belgrád 3.46, Bécs 20.15, Budapest 326.

ZÜRICH TŐZSDENYITÁS. (Május 7.) Berlin 123.12.50, Amsterdam 207.80, Newyork 517, London 2507.50, Páris 26.76.25, Milánó 21.30, Prága 15.32, Budapest 1072.62.80, Belgrád 8.35, Bucarest 2.35, Varsó 0.00099.75, Bécs 0.0072.80.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRLAT. (Május 7.) Berlin 123.12.50, Amsterdam 207.80, Newyork 516.75, London 2508, Páris 26.80, Milánó 21, Prága 15.30, Budapest 1072.62.50, Belgrád 8.35, Bucarest 2.35, Varsó 0.00099.75, Bécs 0.0072.80.

A ZÜRICH UTÓTŐZSDEN a lejt 2.35-el jegyezték.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Május 7.) Kifizetések: Páris 11.25, London 1045, Newyork 213, Milánó 8.85, Zürich 41.50, Bécs 30.25, Prága 6.38. **Valuták:** Napoleon 800, aranymárka 51, lejt 1.48, török líra 1.12, angol font 1044, francia frank 11.40, svájci frank 41.50, líra 8.90, drachma 3.80, dinár 3.40, dollár 212, lengyel márka 40.50, osztrák kor. 31.50, magyar korona 31.50, székely 6.40.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDEZÁRLAT. (Május 7.) Magyar Hítel 382, Osztrák Hítel 166, Salgó 507, Rima 115, Ganz-Danubius 2.310, Köszén 3.360, Szlavonia 59, Kereskedelmi Bank 965, Schlick 59, Cukor 2.060, Csáky 7, Oja 175, Hazai Takarékpénztár 2.450. **A számok ezrekben értendők.)**

MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMA. — Május 7.) Prága 2102—2114, székely 2082—2102, Belgrád 1125

Newyork 71.020—71.750, dollár 70.820—71.450, Páris frank 3703—3727, **Ducwesti lej** 340—342, Milánó líra 2206—2294, Bécs osztrák korona 99.40—100.50.

— A magyar korona elérte az osztrák koronát. Bécsből táviratozzák: A közgazdasági élet egyik legjelentősebb és legérdekesebb eseménye az a jelenség, amely szerint a mai nappal a magyar korona elérte az osztrák korona árfolyamát, amely nek hosszú időn át jelentősen alatta állott.

— Az utolsó kényszerregezési tárgyalás az aradi törvényszéken. Ma tartották meg az aradi törvényszéken az utolsó kényszerregezési tárgyalást és ezzel befejezést nyertek az összes kényszerregezési ügyek, amelyek a megszüntető törvény megjelenése előtt indultak meg. A mai tárgyaláson Felter Dénes butyvi vegyeskereskedő kérelmét tárgyalták. Felter még az elmúlt évben is kért kényszerregezést s ekkor 20 százalékot ajánlott fel, amelyet azonban a hitelezők nem fogadtak el. Ekkor újabb kérelmet adott be, amelyben felemelte az ajánlatot 30 százalékra. A mai tárgyaláson Messer Károly dr. aradi ügyvéd, a hitelezők többségének jogi képviselője ezt az ajánlatot elfogadta.

— Az aradi céghivatal hírel. Az aradi törvényszéken működő céghivatal a mai napon a következő változásokat jegyezte be: Bloch H. aradi papirkereskedés tulajdonosa, özvegy Bloch Henrikné bejelentette, hogy az üzletet leányának, Bloch Jarkának adta át. — Az Agronomul biztosító társaság bejelentette, hogy dr. Oyarfás Elemér és Klotz Adám timisoarai bankigazgatót igazgatósági tagul választotta meg.

Visszatért a megszökött aradi fogoly.

Leközöhetetlen vágy a feleség és a gyerek után. — Voda Gligor önként jelentkezett az aradi ügyészségen. (Saját tudósítónktól.) Az aradi ügyészségnek ma váratlan vendége akadt. A délelőtti folyamán megjelent a hivatalban Voda Gligor bokszei

gazda, akinek tíz nappal ezelőtt történt kalandos szökéséről annak idején hírt adtunk. A megfőzött fogoly odaállt az ügyész elé, a világ legtermészetesebb hangján bejelentette, hogy visszajött, tovább illi fogházbüntetését.

— Nem akartam én végleg megszökni — mondotta az ügyésznek — csak már nagyon vágytam látni a feleségemet, meg a gyereket és egyszer már jó hazai kosztot akartam enni. Elmondta még, hogy a szökési terv már régen motoszkált fejében és epedve várta a megfelelő alkalmat. Ez — úgy érezie — tíz nappal ezelőtt el is érkezett. Takarítás közben, egy őrizetlen pillanatban sikerült neki a folyosóról az uccára ocsomia. Nem sokat tévovázott, hanem gyalog indult Bokszege s családja nagy meglepetésére, néhány nap múlva beállított lakására. Feleségének néhány szóval szépen megmagyarázta váratlan érkezését, majd pihenni tért a hosszú ut után. Amikor aztán néhány napot még otthon töltött, elkezdett nézni a látta az időt arra, hogy visszatérjen Aradra a fogságba.

Az ügyészség természetesen nyomban intézkedett, hogy Vodát a fogházba lekísérjék. Mivel pedig Voda Gligor önként jelentkezett, elengedik neki az ilyen esetekben szokásos büntetést. Mindenesetre azonban szigorú őrizet alatt tartják, nehogy kedve támadjon megismételni ezt a tűznapos kirándulást.

Cenzurat: Prefectura Judeiului.
Felső szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

NYILTÉR.

E rovat alatt közzétettük nem vállalunk felelősséget.

ÜZLETEMET

Minorita-palotában levő Deutsch Testvérek üzlete mellé Arad Str. Bratianu (Weitzer-ucca) 2. szám **helyeztem át.**
További szives pártfogást kér: 1014
BRUNNER LAJOS.

Gyógyszertár áthelyezés!

WEISZ ARNOLD
gyógyszertárát
Arad, Str. Ioan Calvin-uccából
Str. Matei Corvin No. 2.
alá (Stern-ház)
helyezte át.

ERTESETÉS.

T. üzletfeleink és a nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy detail üzletünket be-szüntettük.

Május 1-étől

brodánkat és gyárunkat ARAD, STR. COSBUC (WESSELENYI- UCCA) 21. SZ. ALÁ helyeztük át, ahol t. üzletfeleinknek rendelkezésére állunk. 2538
Nyáry Testvérek.

ERTESETÉS.

Rubinstein Mór

szállítási vállalkozó a Minorita-palotából

Ortutay-palotába, Arad, Str.

Emineasa 30. szám alá

helyezte át.

Cipőkészítő üzletemet

Arad, Strada Brancovicu I. azama házból Piata Catedralci (Tökölly-tér) 6. szám alá helyeztem át.

További szives pártfogást kér
1014 Kovács András.

Az Aradi „ASTRA” vagongyár igazgatósága fájdalommal tudatja

Höfler Károly úr

a géposztály főüzemvezetője

Folyó évi május hó 6-án, életének 63-ik évében a gyár szolgálatában eltöltött 28 évi szakadatlan buzgalmas és hat munkódése közben történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 8-án délután 4 órakor fognak a Str. Negulcea No. 5. sz. gyászszobából a helybeli felsőtemetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Nyugodjék békében!
Arad, 1925. május hó 8. 2588

Az Aradi „ASTRA” vagongyár tisztviselői és művezetői megtört szívvel tudatják felejtethetetlen jó karszok

Höfler Károly úr

a géposztály főművezetője

folyó évi május hó 6-án, életének 63-ik évében hosszas szenvedés után 28 évi fáradhatatlan szolgálata közben történt gyászszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 8-án délután 4 órakor fognak a Str. Negulcea No. 5. számú gyászszobából a helybeli felsőtemetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Nyugodjék békében!
Arad, 1925. május hó 8. 2587

Négyszobás modern úri magánház

elfoglalható lakással, parkírozott autóval Str. V. Sava (Kis-u.) 8. szám alatt minden elfogadható ártért eladó. Bővebbet „Fortuna” irodában Arad, Str. Consistorului (Bathyány-u.) 31., a zárdával szemben. 1014

Ebédlőszőnyeg,

teljesen új Schöbert-ágy olcsón eladó. Cím: „Fortuna” irodában Arad, Str. Consistorului (Bathyány-u.) 31., a r. k. zárdával szemben. 1014

Bráza szappanok a legjobbak! Csak azokat használjuk!

Tavaszi és nyári blous, ruha- és felöltők legolcsóbb és legjobb bevásárlási forrása
Figyelmes kiszó galás.

Juliu PLESZ Gyula

köz-
9026
aszinn

* Külön angol- és francia szabóság. * Kér

Belvárosi modern két és három szobás lakások, épülő házban kiadó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat az aznap szerinti számítjuk. — Minden sor hirdetői ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 3 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatalt nem tartja megának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket sávvegt, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

NÉMET KISASSZONY mint nevelőnő vagy a háziasszony támasza állást keres uriháznál. Schmidt Margit Varias 837. (Temesmegye.) 2563

BEJÁRÓ takarítónő azonnalra felvétetik. Arad, Piața Catedralei (Tökölly-tér) 5. I. em. balra, aittó 7. 10225

MEGBIZHATÓ ügyes leány, cukrászdában kiszolgáló vagy ehhez hasonló állást keres. Pénzkezelésben jártas. Állást azonnal elfoglalhatja. Cim Popo Alexandru, Iliá (Marosillye.) 2586

DAMBURIROZÓ nőket keresünk állandó alkalmazásra. Frido szemfedőgyár, Arad, Str. Brancovici (Lázár Vilmos-u.) 2579

Lakás.

DISZKRÉT BEJÁRATU csinosan butorozott szobát keresek azonnalra. Ajánlatokat „Uriember” jellegére az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 1000

TUSNÁDPÜRDÖN Ida pensióba juniusban szobák napi 10 lejért. Előjegyezni Adler Viktor Brasov, Kapu-u. 14. 2536

Vétel és eladás.

HASZNÁLT könyveket előnyös. Áron vez Sándor hírlapiroda Arad. 10197

Dr. **MLADEJOWSKY** egyetemi tanár Sclerol syrupia a véredény elmeszesedés legújabb gyógyszere Földes gyógyszerár Arad. 2433

URISZOBÁ BERENDEZÉS, akvarel elefántcsont, ezüst retikulók. Biedermayer szalon garnitúra, argaman szőnyeg, futó szőnyeg, 12 személyes ezüst evőeszköz, ezüst kanalak, intáziás ágy, 6 személyes étkező servise, kávé servizek, antik tárgyak, faburkolatok, dísz-tárgyak, vázák, antik zsebóra, piüsch asztalterítők, antik schiák, különböző butordarabok, matracok, nagy Singer varrógép, írósztalok, könyvszekrény, festmények, stb. Igen jutányosan eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ELADÓ egy alacsony és egy magas nyomású féltáblai 10 lépkörös, 20-as magyar állami gőzgép, május végéig üzemben. Megtekinthető Lakatos malom Bátor Bihar. 2586

MINDENNEMÜ ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, dísz-tárgyakat, mindenféle férfi ruhát stb. bizományba veszek, azok gyors lebonyolításáról gondoskodom. Bizományba keresek sürgősen sezlont, sezlontírókat, jégszekrényt. Kezelési költség nincs. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

LEGYZÓPÁLMA és szobafenyő gyönyörű példányok eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2590

EZERJÓFÚ GYOMORELIXIR, páratlan hatású szer gyomor- és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfúvottság, emésztési zavaroknál. Óvakodjunk, hasonlónévi és kiállítású hamisításoktól. Dr. Földes gyógyszerár, Arad. 6438

BOGNÁR szerszámok eladó. Nigrinyi Pálné Ovársánd. 2559

**„Waffenrad kerékpárok”
„Phantom segédmotorok”
„Reithoffer Pneumatik”
HAMMER VILMOS-nál,
ARAD, Piața Avram Iancu No. 5-6.
Szakszerű javító műhely, 1012**

Ingatlan.

BELVÁROSI ház eladó, 3 szoba, fürdőszoba elfoglalható. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 2540

OLCSÓ BÉR ÉS MAGÁNHÁZAK, elfoglalható lakásokkal eladásra állandóan előjegyezve Haász-irodában. Arad, Str. Eminescu 12. sz. (Deák F.-u.) 16549

Üzletek.

ARAD, Str. Episcopul 23. (Magyar és Csiky-uca sarkon) régi jóhírű másodosztályú vendéglő, korlátlan italmérés-sel, lakással eladó. Házzal együtt is. Értekezhetni ugyanott háztulajdonossal. 2577

ÜZLETHELYISÉGEK Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc) átjáró házban kiadó. Részletek Háromy irodában. Str. Eminescu 5. 2251

FŐPOSTÁVAL szemben nagy szuterén olcsón kiadó, azonnal elfoglalható. — Ugyanott kapualatti elárusítóhely. Értekezni Arad, Str. Consistorului 29. 2583

Magánház 4 szobás és 1 szobás elfoglalható lakásokkal a szerb templom közelében, 350.000 lejért eladó „Uranni” troda Arad, főpostával szemben

Régi keményítőgyárban a Piața Cetate-Vechi Óvár-téren kettő raktárhelyiség és a nagy épület padlásai bérelhetők. — Érdeklődni: Hies Armin cégnél, Arad. 2578

Fogászat!

Fogházás: (injekciós érzéstelenítéssel) 40 lej.
 Fém koronák, fogak (Randolf, Victoria, Kosmos anyag) drb. 80-100 lej.
 Fehér fogak kautsuhokra 1917 drb. 40-50 lej.
 Arany koronák, fogak (garantált aranyból) drb. 300-350 lej.
FRIDA D'MOUDJALLED.
 vizsg. fogászóné, Arad, B. Reg. Ferd. 14. kőszet (Fog-u.)

Háztelek eladó

a belvárosban és a Mosóczy-telepen.
Dr. LEITNER ENDRE
 okl. mérnök Arad,
 Piața Mihai Viteazul (Ferenc-t.) 10. I.

30.-40.000

lej óvadék ellenében átadnám fizetlem önálló vezetését fiatal, agilis kereskedőnek (lehet nő is). Ajánlatokat „Biztos jövő” jellegére Győrly „Mures”-irodá-jába Arad kérek. 15165

ÜVEGEZÉST!

olcsón vállalom, rossz villanyégők becserejtése, képkereztést minden minőségben, üveg és porcellán szak-szerű ragasztása
SCHWARCZ Üveges, a zsidótemplom mellett Arad. 2581

Eladó gazdasági gépek:

1 drb. Clayton Schutleworth oséplő garnitúra 54 colos eleveátorral,
 1 drb. Iocomobil No. 4,
 1 drb. 80 HP. Stook motoreke complet,
 1 drb. Overland személyautomobil.
 Érdeklődni: Intreprindere de Masini si Automobil, Arad, Strada Alexandri 6. 2582

Alkalmi házvétel!

A város legszebb uccájában újonnan épült villaszertű ház elfoglalható 4 parkettás, fürdőszobás lakással, külön épület 1/2 és 3/4 szobás, fürdőszobás lakással, nagy kerttel, gyümölcsfákkal 900 ezer lejért eladó, esetleg a 4 szobás lakás haszonbérbe kiadó. Kizárólagos megbízott: HAÁSZ-irodája. Arad, Strada Eminescu 12. (Deák Ferenc-u.) Ezenkívül a város minden részében tökélykettésre kiválóan alkalmas bér- és magánházak elfoglalható 2-6 szobás lakásokkal eladásra állandóan előjegyezve. 16549

Kövezést és mindenemti utéptést a legelőnyösebb feltételek mellett vállal és készít bárhol SZTANITY GYÖRGY kövezési vállalkozó Arad, Piața Sft. Sava 6. (Szerb-palota.) Költségvetések díjtalanok

Építetők figyelmében!

TRITTHALER FERENCZ & Comp.

Építészeti Irodája Arad, Str. Cosbuc No. 15. (Weeselényi-u.)
 TELEFON: 622. TELEFON: 624

FOGLALKOZIK: az építészeti szakmába vágó bármely magas és mély építés és vasbeton tervezéssel. Készít mindenemti új építést átalakítás, legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelben saját gyártmányu téglá és cserép anyagokkal a legolcsóbb és legelőnyösebb feltételek mellett, Beton vasbeton valamint speciális munkálatokat u. m. kazán beárazás gépápolás és gyárkémény építést.
AJANLJA: I. rendű gyártmányu kézi és géptéglát valamint cserépet. 2155

Nagy gyakorló könyvelő és lev.
 — perfekt magyar-német — előbbi belépésre ajánik. Cimeket: „Elsőrangú” jellegére. Aradi Közlöny kiadójába kér. 200

2 szoba, fürdőszobás garzonlakást keresünk
 két ur részére azonnalra jó fizetés ellenében. — Ajánlatokat „Garzonlakás 448” jellegére Rudolf Messe (Sándor hírlapiroda, Arad, kérlünk. 10226

Asztalos szakmunkásokat, valamint üzleti szolgát, ki csomagolni tud, keres 544
Spira és Drucker
 butorgyár Timisoara.

Rudolf Messe 7016

Tégla

nagyméretű, kitűnő minőségű

Cserép

duplafaleos 253. sz. legjobb minőségben, legjutányosabb árban kapható

Pollák Sándor

gőztéglagyárában, Arad-on.

Iz, szín és táperő az „UHU”-pótkávé előnyei

UTLEVELEK vizumozását és bármilyen megbízásokat felelősség mellett naponta elintézzük.
CLUJ, TIMISOARA, BUCURESTIBEN. Gyűjtőhelyek: 277 L. O. B. L. hírlapiroda Arad, (az Apollo mezival szemben), WEINBERGER oipőzlet.
Weisz Dávid az arad álls rendőrség mell (Bob) Picbler papírkereskedés palot

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadóhivatalon: Aradi nyomdavállalat.